

Logiske diamanter

Indledning til Schlegel-fragmenter

OLE EGEBERG

„Åndelig rejsekunst“ var Novalis' navn for fragmentformen. Benævnelsen kunne også gælde de samlede, romantiske bestræbelser, som havde tidsskrifterne *Lyceum* og *Athenäum* som centrum, idet disse bestræbelser udtrykker tankens agilitet og skriftens rastløshed.

Den uro og lebedigkejt, som prægede Jena-romantikernes liv, og som Lichtenberg præciserede i sit fyndige fragment med ordene: „Jena und Gomorra“, dominerede Friedrich Schlegels poetologiske tænkning. Selv kaldte han sine fragmenter „revolutionære plakater“. Men der var ikke kun tale om en poetologisk revolution. Hvad Friedrich Schlegel skitserede i sit æstetiske laboratorium, hvor der hver dag blev opfundet nye begreber, var intet mindre end et nyt syn på skrivekunsten, en ny opfattelse af skrivehandlingen og en ny skriftspraksis.

Fragmentet skulle udgøre formen for denne skrift og skriven; en form, som skulle være bevægelig og bevægende; en form af abrupte skift og pludselige vendinger, af leg og spil, afbrydelser og digressioner. Og ironien var den diamant, som fragmentet omhyggeligt og uophørligt skulle slibe i bevægelsen henimod den fuldstændige meddelelse og det absolutte værk, der allerede endnu-aldrig lå indskrevet i fragmentet.

Når Friedrich Schlegel omtalte romantikken eller det romantiske, henviste han ikke til samtiden, men til forfattere som Cervantes, Shakespeare, Sterne og Diderot. Han fandt ikke noget bedre udtryk for sin egen og ligesindedes stræben end det moderne. Det moderne netop forstået som en stræben og en vor-

den, i en uendelighed. Det moderne som et uudtømmeligt og uopfyldeligt mantra. Det moderne som en utydelig hieroglyf, der skjuler sig mere og mere påtrængende under de tydninger, historiens skriven og skriftens historie mærker og afsætter. Måske kan det, vi kalder romantikken, opfattes som den enigmatiske engel, der vogter porten ind til det moderne og træt og løfterig venter på ordet.